Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Lausunto

29.11.2023

VN/18157/2023
VN/18157/2023-PLM-65

JAKELU

PLM; Puolustusministeriön lausunto NIS2-direktiivin täytäntöönpanosta

Puolustusministeriö on saanut liikenne- ja viestintäministeriöltä lausuntopyynnön liittyen hallituksen esityksen luonnokseen Euroopan parlamentin ja neuvoston kyberturvallisuusdirektiivin (NIS2-direktiivi) kansalliseksi täytäntöönpanemiseksi.

Puolustusministeriö katsoo, että direktiivi ja sen täytäntöönpano parantavat Euroopan unionin tasolla ja kansallisesti kyberturvallisuutta. Yleisellä tasolla esitys parantaa kyberturvallisuutta yhtenäistämällä yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisten toimijoiden ja keskeisten palveluiden vaatimuksia ja velvollisuuksia. Myös perustettava CSIRT-yksikkö, sille ehdotetut tehtävät sekä viranomaisten välinen yhteistyö toteutuessaan tarkoitetulla tavalla tukee osaltaan viranomaisten kyberturvallisuuden riskienhallintaa.

Puolustusministeriö haluaa kuitenkin nostaa esiin eräitä huomioita puolustushallinnon ja kyberpuolustuksen näkökulmasta. Tällä myös osaltaan toteutettaisiin niin kutsutun KyberPTR-hankkeen (rauennut HE 243/2022 vp.) päämääriä. Toisaalta puolustusministeriö näkee, että asiat voidaan ratkaista myös niin kutsutun KyberPTR-hankkeen jatkovalmistelun yhteydessä.

1. Kyberkriisinhallintaviranomainen

Hallituksen esityksen luonnoksessa säädetään kyberkriisinhallintaviranomaisesta, jollainen myös Puolustusvoimat olisi luonnoksen perustelujen mukaan. Kyberkriisinhallintaviranomaisten tehtävistä sinänsä ei ole tarkempaa sääntelyä, mikä saattaa jättää kyseisten viranomaisten tehtävät ja roolit epäselviksi. Puolustusministeriö esittää, että edellä mainittua tarkennettaisiin ainakin perusteluissa.

2. CSIRT-yksikkö

Perustettava CSIRT-yksikkö, sille ehdotetut tehtävät sekä viranomaisten välinen yhteistyö toteutuessaan tarkoitetulla tavalla tukee osaltaan viranomaisten kyberturvallisuuden riskienhallintaa. Tehtävien keskittämistä yhteen yksikköön voidaan pitää peruteltuna käsiteltävän hallituksen esityksen näkökulmasta, mutta kansallisesti tehtävien järjestämisestä voitaisiin pohtia laajemmin.

Puolustusministeriö esittää esimerkiksi harkittavaksi, pitäisikö lainsäädännössä olla mahdollista uusien CSIRT-yksiköiden perustaminen tarvittaessa, mikä vaikuttaisi olevan mahdollista NIS2-direktiivin kansallisella ratkaisulla ja mitä kautta voitaisiin joustavoittaa kyberturvallisuuden toteutumista kansallisella tasolla.

Lisäksi voitaisiin pohtia sitä, että käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen CSIRT-yksikön toimintaa voisi osallistua tilapäisesti tai pysyvästi kyberkriisinhallintaviranomaisia. Tämä osaltaan toteuttaisi hallitusohjelman kirjauksia eri tasoilla tapahtuvasta kyberyhteistoiminnasta ja tiedonvaihdon tiivistämisestä sekä eri viranomaisten osaamisen ja resurssien hyödyntämisestä merkittävien kyberpoikkeamien ennaltaestämiseksi ja hallinnoimiseksi. Lisäksi tämän voidaan katsoa mahdollistavan jo etukäteen esimerkiksi EU:n kybersolidaarisuussäännöksen mukaisen toiminnan, jota ollaan

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Puolustusministeriö PL 31 00131 Helsinki	Eteläinen Makasiinikatu 8 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.plm@gov.fi www.defmin.fi

kansallisesti alustavasti suunniteltu moniviranomaistoiminnaksi ja joka yhtyy CSIRT-yksikön tehtävään ky-beruhkien ja uhkatietojen käsittelystä, analysoimisesta ja jakamisesta.

Puolustusministeriö toteaa vielä, että koordinoidun haavoittuvuuksien julkistamisen osalta CSIRT-yksiköllä tulisi olla velvollisuus ottaa mukaan toimintaan myös muita viranomaisia, kuten kyberkriisinhallintaviranomaiset. Tätä kautta varmistettaisiin haavoittuvuuksien kannalta olennaisten tahojen osallistuminen arviointiin kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen vaarantumisen näkökulmasta. Lisäksi tarvittaessa voitaisiin arvioida NIS2-direktiivin poikkeamaperusteiden koordinoitua aktivointia. Edellä todettu olisi poikkeuksellinen tilanne, sillä pääosin nopea haavoittuvuuksien koordinointi ja korjaaminen ovat myös kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen etu.

3. Yhteistyö

Puolustusministeriö katsoo, että valvovien viranomaisten, Kyberturvallisuuskeskuksen CSIRT-yksikön ja keskitetyn yhteyspisteen olisi voitava toimia yhteistyössä myös Puolustusvoimien kanssa laajemmin kuin mitä hallintolaissa on jo säädetty. Ainoastaan hallintolain perusteella tapahtuvan toiminnan voida katsoa olevan riittävää operatiivisen tason kannalta.

Puolustusministeriö esittää, että lakiluonnoksen 46 §:ään lisättäisiin mahdollisuus toimia yhteistyössä myös Puolustusvoimien kanssa tai vaihtoehtoisesti kyberkriisinhallintaviranomaisten kanssa. Lisäyksen voidaan katsoa lisäävän keskeisten turvallisuusviranomaisten ymmärrystä Suomen kyberturvallisuustilanteen kokonaisuudesta yksityiskohtaisella tasolla.

4. Tietojen luovuttaminen

Lakiluonnoksen 24 §:ssä CSIRT-yksikön tietojen luottamista käsiteltäessä viitataan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 319 §:än. Laintulkinnallisesti voitaneen todeta, että ensin mainittu 24 § olisi erityissäännös suhteessa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 319 §:än.

Puolustusministeriö toteaa, että sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 319 §:ä oli tarkoitus muuttaa HE 243/2022 yhteydessä, jolloin säännökseen olisi lisätty oma kohtansa merkittävien tietoturvaloukkauksia tai –uhkia koskevien tietojen luovuttamisesta.

5. Lopuksi

Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että niin kutsuttu KyberPTR-hankkeen tavoitteet saatetaan voimaan mahdollisimman pian joko nyt käsiteltävän hallituksen esityksen yhteydessä tai erillisessä hallituksen esityksessä.

Muilta osin puolustusministeriöllä ei ole lausuttavaa asiassa.

Hallitusneuvos, lainsäädäntöjohtajana Hanna Nordström

Vanhempi hallitussihteeri Kosti Honkanen

Jakelu Liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi Kansliapäällikkö Esa Pulkkinen
Osastopäällikkö Teemu Penttilä

Tietohallintojohtaja Mikko Soikkeli

Pääesikunta

VN/18157/2023-PLM-65

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Honkanen Kosti 91301284P	Nordström Hanna 912973017
2023-11-29	2023-11-29